

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİMİNSANI ÖYKÜLERİ"

Georg
Simon
Ohm

1789 - 1854

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözlu

Yıl 1799. Almanya'nın Bavyera bölgesinde, Erlangen kentindeyiz. Küçük Georg Ohm, çilingir dükkânında babasının işlerine yardımcı olmaktadır...

Yeni kilitlerini takmaya Hans Amcanların evine gidiyorum oğlum. Ben yokken dükkâna göz kulak olursun.

Tamam babacığım, merak etme. Gelen müşterilerle ilgilenirim, hesapları da gözden geçiririm.

Çilingir mi?
O da ne demek?

Sabret,
bir sonraki karede
öğreneceksin.

Ohm'un çocukluk yılları bu şekilde geçmektedir...

Dur babacığım, dur! Kilitin anahtarlarını almadan nereye gidiyorsun?

Ahl! Sanırım yaşlanıyorum artık. Sağol benim akıllı oğlum.

Şimdi anladım! Çilingir, bildiğimiz anahtarcı demekmiş. Peki ne işine yarayacak ki anahtarcıda çalışmak?

Almayı bilene her deneyimin yaşamda bir yararı olur. Görürüz ileride.

Akşam olduğunda baba oğul evlerine döner...

Haydi afiyet olsun

Yemeğimizi bitirince biraz matematik çalışalım Georg.

Tamam baba. Ellerine sağlık anneciğim, tavuk çorbası nefis kokuyor.

Bir tabak da ben alabilir miyim acaba?

İlahi Simit! Bunları yanında getirdiğini söyleme bana ne olur!

Baba Ohm, bol bol okuyarak kendini yetiştirmiş, birçok konuda bilgili ve bildiklerini çevresindeki insanlarla paylaşmayı seven bir insandır. Akşamları oğluna özel dersler verir. Babasından aldığı bu eğitim, ileride Georg'un çok işine yarayacaktır.

Pekala, matematiğin giderek güçleniyor Georg, aferin sana. Yarın akşam ne çalışalım, söyle bakalım?

Ha ha ha! Tamam oğlum, zamanla hepsini çalışırız, yeter ki sen ilgili ol bunlara...

Bilmem. Kimya da olabilir, felsefe de. Ya da fizik olsun... Yok yok, geometri... Hepsini çalışsak?

Ehl! Hemen hemen her öykümüzde bir yemek sahnesi oluyor. Ne yapayım? Payıma düşeni ellerimle mi yiyeyim yanıl

Elbette ki Georg Simon Ohm'un eğitim aldığı tek kişi babası değildir. Bir süre oturdukları kentteki okula gider. Bir süre sonra babası, onu daha iyi bir eğitim alması için İsviçre'deki başka bir okula gönderir. Burada matematiğe ağırlık veren Ohm, henüz 18 yaşındayken eğitim gördüğü okulda matematik öğretmenliği yapmaya başlar. Yıllar birbirini kovalarken Ohm, dönemin biliminsanlarının araştırmalarını takip etmeye ve bilimin farklı alanlarında da bilgilerini geliştirmeye başlar.

Lise öğretmenliği yaptığı yıllarda Ohm, boş zamanlarında daha önceden Alessandro Volta'nın da üzerinde çalıştığı kimyasal olarak elektrik üretimi konusunda çalışmaya başlar.

Babasının dükkânında çalıştığı dönemde anahtar ve kilit yapımıyla da uğraştığı için mekanik ve malzeme bilgisine de sahip olan Ohm, tasarladığı elektrik deneyleri için kendi aygıtlarını yapmaya başlar.

Volta! Hatırlıyorum bu ismi bir yerden ama nereden?

Kasap mıydı acaba? Yok yok, bizim mahalledeki köfteciydi Volta Amca galiba!

Ne köftecisi canımı! Volta, pili bulan biliminsanı. Burada onun da öyküsünü okumuştuk, oradan hatırlıyorsun.

Şu vidayı da sıktım mı tamam olacak...

Ya, bak gördün mü? Ben demiştim sana "anahtarcıda çalışması ileride işine yarayacak bu çocuğun" diye!

Ya, demiştin, elbette!

Kendi ürettiği aygıtları kullanarak yaptığı araştırmalar sırasında Ohm, bir telden geçen elektrik akımının, telin kalınlığı ve uzunluğuyla ilişkili olduğunu fark eder.

Georg Simon Ohm, yaptığı bu deneyden elde ettiği sonuçlarla matematik konusundaki bilgilerini bir araya getirerek elektrik gerilimi, elektrik akımı ve elektrik direnci arasındaki bağlantıyı ortaya koymayı başarır.

Aman dikkat et de elektrik çarpmasın Ohm Amca!

Önlemimi almıştım o merak etme. Ama yine de uyarmakla iyi ettin, aferin sana.

Sanırım başardım. Bunu hemen bilim dünyasıyla paylaşmalıyım...

Ben anlamadım ki, neyi başarmış?

Elektrik o dönemde henüz çok yeni bir konu Simit'çiyim. Ohm Amca az önce günümüzde de kullanılan elektrik devrelerinin temelini oluşturacak bir keşifte bulundu.

Ve Ohm, bilim tarihinin en ünlü formüllerinden birinin altına imzasını atar...

$V = I \times R$; yani gerilim, akım şiddetiyle direncin çarpımına eşittir.

Ha ha ha! Ne komik denklemiş! Vır vır!

Sensin komik!

Georg Simon Ohm, öğretmenliği ve bilimsel çalışmalarını bir aradayürüttü. Tıpkı babası gibi o da yaşamının sonuna dek bildiklerini insanlarla paylaşmaya çalıştı ve yaptığı bulgularla insanlığa önemli katkılarda bulundu. Geliştirdiği formüller, "Ohm Yasası" başlığı altında toplanır ve elektrik devrelerinin çalışma ilkelerini oluşturur.

Teşekkürler Ohm Amca.

Ben annesine de teşekkür ederim. Tavuk çorbası nefisti gerçekten!